Číslo jednací: **7 C 77/2020-185**

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Opavě rozhodl soudcem Mgr. Vítězslavem Špalkem ve věci

žalobce: **Statutární město Ostrava**, IČO 00845451
sídlem Prokešovo náměstí 8/1803, 729 30 Ostrava

proti

žalovanému: **Petr L.**, narozený xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Michalem Kačmaříkem
sídlem Poštovní 39/2, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava

o zaplacení částky 2 181 500 Kč s příslušenstvím

takto:

I. Žaloba, podle které je žalovaný povinen zaplatit žalobci částku 2 181 500 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 2 181 500 Kč od 20. 4. 2017 do zaplacení, **se zamítá.**

II. Žalobce **je povinen** zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení částku **231 061,60 Kč** k rukám zástupce žalovaného do tří dnů od právní moci rozsudku.

III. Žalobce **je povinen** zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Opavě na nákladech řízení částku **1 017,70 Kč** do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou soudu dne 3. 2. 2020 se žalobce domáhal vůči žalovanému zaplacení částky 2 181 500 Kč s odůvodněním, že na podkladě Rozhodnutí Magistrátu města Opavy č. j. MMOP 105488/2011, sp. zn. VYST 22931/2010/Kl, ze dne 17. 10. 2011 (dále jen „rozhodnutí o vyvlastnění“), byla žalobcem dne 22. 10. 2015 uhrazena žalovanému uhrazena částka 2 181 500 Kč jako náhrada za vyvlastnění v souladu s ust. § 10 odst. 1 zákona č. 184/2006 Sb.,

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Manderlová.

o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o vyvlastnění“). Předmětem vyvlastnění bylo odnětí vlastnického práva žalovanému jakožto vyvlastňovanému, jako podílovému spoluvlastníku v podílu ideální ½ k celku k pozemkům parc. č. xxx, parc. č. xxx, parc. č. xxx, vše v k. ú. Nová Ves u Ostravy, obec Ostrava. Rozhodnutím Magistrátu města Ostravy, útvaru hlavního architekta a stavebního řádu, jako vyvlastňovacího úřadu, č. j. SMO/050382/17/ÚHAaSŘ/Re, ze dne 1. 3. 2017, které nabylo právní moci dne 19. 3. 2017 (dále „zrušující rozhodnutí“) pak bylo provedené vyvlastnění v rozsahu odnětí vlastnického práva žalovanému jakožto vyvlastňovanému zrušeno. V důsledku zrušujícího rozhodnutí vznikla žalovanému zákonná povinnost dle ust. § 26 odst. 3 zákona o vyvlastnění do 1 měsíce od právní moci zrušujícího rozhodnutí vrátit vyvlastniteli (žalobci) náhrady, které žalovanému byly vyplaceny dle § 10 odst. 1 zákona o vyvlastnění, a to výše uvedenou částku ve výši 2 181 500 Kč. Vyplacenou náhradu měl žalovaný vrátit žalobci, jako vyvlastniteli, nejpozději dne 19. 4. 2017. Protože tak žalovaný doposud neučinil, vzniká žalobci ode dne 20. 4. 2017 také nárok na úhradu zákonného úroku z prodlení jako příslušenství jeho pohledávky při roční sazbě 8,05 %. Žalobce žalovaného v souladu s ust. § 26 odst. 3 zákona o vyvlastnění vyzval předžalobní výzvou ze dne 25. 2. 2020 k vrácení uhrazené náhrady na vyvlastnění. Dosud žalovaný neuhradil žalobci ničeho. Žalovaný doručil žalobci svůj jednostranný zápočet ze dne 28. 2. 2020, v rámci něhož jednostranně započítává vůči žalobci svou pohledávku ve výši 2 762 300 Kč, kdy pohledávka žalovaného spočívá v náhradě škody a jiné újmy dle § 27 zákona o vyvlastnění specifikované v uplatnění nároku na náhradu škody a jiné újmy ze dne 21. 2. 2020, jedná se tedy o pohledávku spornou – nejistou a taktéž neurčitou. Podle žalobce právní jednání spočívající v jednostranném započtení, kterým žalovaný započítává proti pohledávce žalobce více svých pohledávek, převyšující ve svém součtu pohledávku žalobce, provedl tak, aniž by z něj bylo patrno, která část započítávaných pohledávek zaniká a která nikoli a jako takové je toto právní jednání pro neurčitost nicotné. Tvrzená pohledávka žalovaného je nejistá a neurčitá, a tudíž není způsobilá k jednostrannému započtení, proto žalobce zaslal žalovanému dne 24. 3. 2020 námitku neplatnosti jeho jednostranného právního jednání a jeho nároky odmítnul, uvedené provedl z opatrnosti, přestože jednostranný zápočet by měl být posouzen jako zdánlivé právní jednání.

2. Žalovaný k nároku žalobce uvedl, že jej neuznává ani částečně, neboť vyvlastnění nebylo řádně zrušeno, tudíž žalobci vůbec nevznikl nárok ve smyslu § 26 odst. 3 zákona o vyvlastnění a pokud snad bylo vyvlastnění zrušeno řádně, pak pohledávka žalobce zanikla započtením. Na základě žádosti žalobce podané 2. 7. 2010 bylo rozhodnutím Magistrátu města Opavy ze dne 17. 10. 2011 č. j. MMOP 105488/2011 (dále jen „Rozhodnutí o vyvlastnění“) žalovanému odňato (vyvlastněno) vlastnické právo ke spoluvlastnickému podílu žalovaného o velikosti ½ k pozemkům p. č. xxx, xxx a xxx v obci Ostrava, katastrální území Nová Ves u Ostravy ve prospěch žalobce jako vyvlastnitele. Proti vyvlastnění se žalovaný bránil žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ostravě, pak odvoláním k Vrchnímu soudu v Olomouci a také dovoláním k Nejvyššímu soudu České republiky, neboť ochrana vlastnického práva soukromoprávních subjektů je jednou z nejdůležitějších úloh právního státu. Nejvyšší soud vyhověl dovolání a uzavřel, že náhrada za vyvlastnění nebyla stanovena správně, poté však došlo k žalobcem tvrzenému zrušení vyvlastnění, takže se výše náhrady za vyvlastnění již dále meritorně neřešila. Žalovaný dal poté přednost navrácení vlastnického práva před získáním vyšší než původně přiznané náhrady, čímž jasně vyjádřil, že mu na pozemcích velmi záleží. V průběhu soudního řízení žalovaný podal žádost o zrušení vyvlastnění a rozhodnutím Magistrátu města Ostravy ze dne 1. 3. 2017, č. j. SMO/050382/17/ÚHAaSŘ/Re (dále jen „Rozhodnutí o zrušení vyvlastnění“) bylo vysloveno, že Rozhodnutím o vyvlastnění provedené vyvlastnění odnětím vlastnického práva vyvlastňovanému Petru L. jako podílovému spoluvlastníku … ve prospěch vyvlastnitele Statutárního města Ostravy … „se zrušuje“. Magistrát města Ostravy tak podle výroku Rozhodnutí o zrušení vyvlastnění rozhodl o zrušení vyvlastnění, nikoliv ovšem o zrušení samotného Rozhodnutí o vyvlastnění. Tento postup nelze považovat za řádné zrušení vyvlastnění podle části šesté vyvlastňovacího

zákona (konkrétně § 26 odst. 1), když stejně jako v případě zrušení rozhodnutí pro nezákonnost (v odvolacím nebo přezkumném řízení) musí vždy dojít ke zrušení (odstranění) původního rozhodnutí o vyvlastnění. Jde o elementární procesní postup nejen v oblasti správního práva, který se uplatní, aniž by to konkrétní zákon musel expressis verbis stanovit. Nelze totiž akceptovat situaci, kdy by výrokem správního orgánu bylo rozhodnuto o „zrušení vyvlastnění" a současně by bylo rozhodnutí o vyvlastnění nedotčeno, ergo nezrušeno, a ponecháno tak v platnosti. V takovém případě by totiž nepřípustně existovala dvě navzájem kolidující správní rozhodnutí. Proto pod pojmem „zrušení vyvlastnění" užitým v § 26 vyvlastňovacího zákona nelze rozumět nic jiného než legislativní zkratku pro zrušení právního titulu v podobě správního rozhodnutí, v jehož důsledku k vyvlastnění došlo, zde Rozhodnutí o vyvlastnění. K tomu však dosud nedošlo, a proto se žalobce vůbec nemůže domáhat vrácení vyplacené náhrady za vyvlastnění, neboť základním předpokladem úspěšného uplatnění nároku dle § 26 odst. 3 vyvlastňovacího zákona je jedině řádně pravomocně zrušené Rozhodnutí o vyvlastnění. Už z tohoto důvodu je žalobu třeba zamítnout. Pokud by soud přes shora uvedené dospěl k (podle žalovaného nesprávnému) právnímu názoru, že vyvlastnění bylo zrušeno řádně, poukazuje žalovaný na to, že po zrušení vyvlastnění žalobce jako vyvlastnitel do dnešního dne nezajistil, aby byl žalovaný jako vyvlastňovaný zapsán zpět do katastru nemovitostí jako spoluvlastník pozemků. Na urgenci právního zástupce žalovaného ze dne 19. 6. 2017 reagoval Magistrát města Ostravy odmítavým sdělením z 30. 6. 2017 tak, že správní orgán nemá tuto povinnost, a návrh příslušnému katastrálnímu úřadu má podat vyvlastnitel nebo vyvlastňovaný. Vyvlastňovaný – žalobce – však tuto situaci nezpůsobil, a tudíž po něm nelze spravedlivě požadovat, aby na své náklady zjednal nápravu právního stavu zapsaného v katastru nemovitostí, který je v rozporu se skutečností. Naopak je nanejvýš spravedlivé, aby restitutio in integrum nastolil ten, kdo původní pokojný stav svým zásahem porušil. Žalobce jako vyvlastnitel se dosud o tento zápis reagující na zrušení vyvlastnění nepostaral a chová se tak, jako by se nic nestalo, když se podanou žalobou domáhá vrácení náhrady za vyvlastnění. V souvislosti s vyvlastněním vznikla žalovanému jako vyvlastňovanému škoda a jiná újma ve výši nejméně 2 762 300 Kč. S poukazem na ustanovení § 27 zákona č. 184/2006 Sb. o vyvlastnění (bylo-li vyvlastnění postupem podle § 26 odst. 1 zrušeno, je vyvlastnitel povinen nahradit vyvlastňovanému škodu a jinou újmu, která mu vznikla v souvislosti s vyvlastněním, ledaže by ke škodě nebo jiné újmě došlo i jinak) uplatnil žalovaný vůči žalobci dopisem ze dne 21. 2. 2020 nárok ve shora uvedené výši na náhradu škody a jiné újmy, která mu vznikla v souvislosti se zrušeným vyvlastněním. Konkrétně žalovaný požadoval po žalobci uhradit do 26. 2. 2020 tyto dílčí nároky: a) náklady právního zastoupení v souvislosti s vyvlastněním ve výši 508 200 Kč od zahájení vyvlastňovacího řízení do 2. 12. 2016 vyúčtované fakturou 201621138 ze dne 2. 12. 2016, žalovaný uhradil fakturovanou částku 19. 12. 2016. Tyto náklady by žalovaný nemusel na svou obranu před vyvlastněním vynaložit, pokud by vyvlastňovaní řízení nebylo na návrh žalobce vůbec zahájeno. Průběh skutkově a právně komplikovaného a časově náročného vyvlastňovacího řízení před Magistrátem města Opavy, Krajským úřadem Moravskoslezského kraje a pak před Krajským soudem v Ostravě, Vrchním soudem v Olomouci a Nejvyšším soudem České republiky je seznatelný z rozhodnutí těchto orgánů, dále b) náklady právního zastoupení v souvislosti s vyvlastněním od 3. 12. 2016 dosud ve výši 254 100 Kč (dosud nefakturováno) a nakonec c) náhradu nemajetkové újmy spočívající v omezení a posléze odnětí vlastnického práva k pozemkům, které započalo již zahájením vyvlastňovacího řízení 2. 7. 2010 (poznámka zahájeného vyvlastňovacího řízení v katastru nemovitostí a zákaz nakládání s pozemky - zákaz převodu, pronájmu nebo jiného zatížení - ve smyslu § 19 zákona o vyvlastnění) a dosud neskončilo, což žalovaný vnímal a vnímá jako nedůvodný, zbytečný a neoprávněný zásah do jeho vlastnického práva chráněného Úmluvou i Listinou. Proti zásahu do vlastnického práva se žalovaný úspěšně bránil až u Nejvyššího soudu České republiky, který vyhověl jeho dovolání. V souvislosti s tímto objektivním zásahem žalovaný zažíval intenzívní pocit beznaděje, odepření spravedlnosti a silné nedůvěry ve fungování právního státu, a považuje jej oprávněně za křivdu, kterou je třeba náležitě

odčinit. Újma je zvyšována tím, že se klientovi dosud nedostalo omluvy za zrušené vyvlastnění, a také délkou trvání zásahu do jeho vlastnického práva. Dále je významné pro rozsah újmy, že žalobce do dnešního dne po zrušeném vyvlastnění (rozhodnutí Magistrátu města Ostravy ze dne 1. 3. 2017, č. j. SMO/050382/17/ÚHAaSŘ/Re) nezajistil zápis žalovaného jako právoplatného spoluvlastníka shora specifikovaných pozemků do katastru nemovitostí, čímž se stále zvětšuje újma v souvislosti se zahájeným, provedeným a následně zrušeným vyvlastněním. Dokud žalobce nezajistí správný zápis v katastru nemovitostí, bude újma, za kterou odpovídá, stále narůstat. Znaleckým posudkem č. 1290-07/2011 ze dne 3. 2. 2011 znalkyně Ing. Radky Honkové vypracovaným pro účely vyvlastňovacího řízení byla výše náhrady za vyvlastnění spoluvlastnického podílu žalovaného na pozemcích určena na částku 9 273 500 Kč, což potvrzuje vysokou hodnotu újmy způsobené žalovanému vyvlastněním. Za nemajetkovou újmu požadoval žalovaný náhradu (přiměřené zadostiučinění v penězích) ve výši 2 mil. Kč. Tato výše zadostiučinění naprosto odpovídá významu expropriace jako nejzávažnějšího zásahu do ústavně garantovaného vlastnického práva (čl. 11 Listiny) započatého již zahájením vyvlastňovacího řízení a dosud neskončeného. Zákon o vyvlastnění sice v § 27 zákona o vyvlastnění nehovoří výslovně o povinnosti k náhradě nemajetkové újmy, ovšem tuto povinnost je třeba jednoznačně dovodit ze zákonné formulace „nahradit škodu či jinou újmu“, když termín škoda je zde chápán jako škoda majetková (skutečná škoda a ušlý zisk) a za jinou újmu tak nelze považovat a contrario nic jiného než újmu nemajetkovou. Tedy přiměřené zadostiučinění v penězích je pravidlem, jiný způsob pouze výjimkou. Žalobce nevyhověl požadavku žalovaného na náhradu škody a jiné újmy, a proto žalovaný po splatnosti jeho pohledávky za žalobcem provedl jednostranné započtení vzájemných pohledávek dopisem ze dne 28. 2. 2020 ve spojení s dopisem ze dne 25. 3. 2020. Započtením došlo ke zrušení vzájemných pohledávek žalobce a žalovaného, žaloba je proto nedůvodná, a proto žalovaný navrhnul její zamítnutí.

3. Žalobce podáním ze dne 7. 7. 2020 reagoval na obranu žalovaného tak, že má za nesporné, že zrušující rozhodnutí o vyvlastnění je dnes v právní moci a založilo mezi stranami práva a povinnosti dle ust. § 26 a násl. zákona o vyvlastnění, dané zrušující rozhodnutí je již nyní také nenapadnutelné v rámci správního soudnictví. Zákon ani nikde nestanovil explicitní povinnost zrušit rozhodnutí o vyvlastnění, když je otázkou, jakým způsobem by se následně pohlíželo na práva a povinnosti stran v době jeho existence a právní moci, analogicky lze přirovnat zrušující rozhodnutí novému nabývacímu titulu, který nahrazuje nabývací titul starý. Pro úplnost dodal žalobce, že rozhodnutím o vyvlastnění nebyl vyvlastněn pouze žalovaný, ale také spoluvlastník předmětu vyvlastnění – Alois H., xxx, který se však zrušení vyvlastnění nedomáhal a v souladu s tímto bylo také rozhodnuto zrušujícím rozhodnutím o zrušení vyvlastnění pouze ve vztahu k žalovanému. Podstatným také je, že zrušující rozhodnutí bylo přezkoumáváno také v rámci soustavy správních orgánů, kdy původní rozhodnutí Magistrátu města Ostravy, útvaru hlavního architekta a stavebního řádu, jako vyvlastňovacího úřadu, č. j. SMO/382927/16/ÚHAaSŘ/Re, ze dne 17. 10. 2016 bylo zrušeno odvolacím správním orgánem – Krajským úřadem Moravskoslezského kraje, a to rozhodnutím č. j. MSK 154626/2016, ze dne 25. 1. 2017, následně bylo nově rozhodnuto právě zrušujícím rozhodnutím vůči kterému již žádný z účastníků správního řízení nepodal žádný opravný prostředek a na kterém nyní žalobce zakládá svá práva uplatňovaná v žalobě. K tvrzení žalovaného, že žalobce jako vyvlastnitel nezajistil opětovný vklad vlastnického práva v katastru nemovitostí ve prospěch žalovaného žalovaný uvádí, že není a nikdy nebylo jeho právní povinností uvedené zajistit. Právní předpisy nestanovují žalobci tuto povinnost, naopak žalovaný disponuje právním titulem, na podkladě kterého může požádat o vklad svého vlastnického práva, a to kdykoliv. Žalobce neměl a nemá ani motivaci zajistit vklad vlastnického práva žalovaného, a to už i z důvodu toho, že dodnes neobdržel zpět uhrazené náhrady, které žalovanému byly vyplaceny dle § 10 odst. 1 zákona o vyvlastnění, tj. žalovanou částku ve výši 2 181 500 Kč a musí se o svůj nesporný nárok soudit. K tvrzení žalovaného, že nároky žalobce zanikly započtením odkazuje žalobce na dokument „Odmítnutí nároků a námitka neplatnosti právního jednání ze dne 24. 3. 2020“, kterým žalobce

vznesl námitku neplatnosti jednostranného započtení a řádně ji odůvodnil, když neuznal a nemohl jako řádný hospodář ani uznat žádnou z pohledávek žalovaného, že pohledávky žalovaného v celkové výši 2 762 300 Kč, jsou-li dle jeho uplatnění ze dne 21. 2. 2020 složeny ze tří nároků, a to z nákladů právního zastoupení v souvislosti s vyvlastněním ve výši 508 200 Kč, nákladů právního zastoupení v souvislosti s vyvlastněním ve výši 254 100 Kč od 3. 12. 2016, doposud nefakturované a nemajetkové újmy ve výši 2 000 000 Kč, přičemž výpočet výše nemajetkové újmy nebyl žalovaným specifikován.

4. Žalovaný v replice ze dne 26. 2. 2021 na vyjádření žalobce ze dne 7. 7. 2020 uvedl, že soud je oprávněn a povinen vyhodnotit si sám, zda byly naplněny konkrétní hmotněprávní předpoklady pro vrácení náhrady za vyvlastnění, jinak řečeno, zda byla naplněna hypotéza právní normy. Soud je tedy oprávněn a povinen posoudit, zda opravdu došlo k vydání rozhodnutí, „že provedené vyvlastnění se zrušuje“ ve smyslu § 26 odst. 1 zákona o vyvlastnění v plném významu tohoto právního termínu. Žalobce mimo jiné v podání ze dne 7. 7. 2020 potvrzuje, že jako vyvlastnitel neučinil žádné kroky k obnovení původního zápisu žalovaného jako spoluvlastníka předmětných nemovitostí do katastru nemovitostí a vlastně říká, že jej nezajímá plné odčinění vyvlastnění, které proběhlo na jeho návrh, a bylo zrušeno jen proto, že žalobce jako vyvlastnitel v zákonné lhůtě nezahájil uskutečňování účelu vyvlastnění. Takový postoj nelze označit jinak než jako arogantní a žalobní požadavek je tak i v rozporu s dobrými mravy. Pokud pak jde o problematiku započtení, poukazuje na to, že o nejistou nebo neurčitou pohledávku se nejedná jen proto, že ji dlužník neuznává nebo že je sporná (nejednoznačná) její právní kvalifikace, musí zde být objektivní nejistota, zda pohledávka vznikla a z jakého důvodu, popřípadě, zda je splatná, kdo je jejím věřitelem a dlužníkem, jaká je její výše a podobně. Taková objektivní nejistota zde není, neboť o vzniku, právním důvodu, splatnosti a konečně i výši pohledávek žalovaného jako věřitele za žalobcem jako dlužníkem použitých k započtení nelze pochybovat, když jsou opřeny o jasný skutkový základ a existující zákonný důvod (§ 27 zákona o vyvlastnění) a byly vůči žalobci řádně zesplatněny výzvou k plnění. K výši pohledávky z titulu náhrady škody v rozsahu nákladů právního zastoupení žalobce v souvislosti s vyvlastněním poukazuje žalovaný na to, že šlo o smluvní odměnu sjednanou dle advokátního tarifu, což je jasně vyjádřeno ve faktuře – daňovém dokladu a rozsah poskytnuté právní služby je tamtéž přesně specifikován, proto není naprosto potřebné, aby žalovaný předkládal jakoukoliv smlouvu o poskytnutí právních služeb či rozpis jednotlivých úkonů. Výše pohledávky z titulu náhrady nemajetkové újmy je pak plně na úvaze soudu, který je oprávněn a povinen řešit tuto otázku jako prejudiciální, když žalovaný vylíčil rozhodující skutečnosti k posouzení její výše. Žalovaný dne 13. 4. 2021 doplnil svá vyjádření tak, že pro nečinnost žalobce byl donucen se postarat o svůj zpětný zápis do katastru nemovitostí sám na vlastní náklady návrhem ze dne 19. 3. 2021, když katastrální úřad vklad spoluvlastnického práva pro žalovaného povolil dne 13. 4. 2021. Rozhodné protiprávné období, po které bylo vlastnické právo žalovanému odňato, trvalo od 2. 7. 2010 do 13. 4. 2021, tedy 10 let, 9 měsíců a 11 dnů. Vyvlastnění bez dalšího představuje závažný zásah do ústavního práva, který vyvolává u žalovaného nemateriální újmu. Intenzita újmy je dána konkrétními okolnostmi případu. Samotná délka rozhodného protiprávního období, tedy délka zásahu do vlastnického práva žalovaného, výrazně zvyšuje intenzitu nemajetkové újmy žalovaného v tomto konkrétním případě. Pro intenzitu újmy je dále relevantní, že předmětné nemovitosti představují významný majetek žalovaného, neboť jde o naprosto strategické pozemky pro rozvoj Ostravy v oblasti Mariánských Hor a Hulváků, když se nacházejí při sjezdu z klíčové ostravské komunikace Mariánskohorská u kruhového objezdu propojujícího silnice 470 a 647. Jde o stěžejní přístup k území v blízkosti centra Ostravy, na kterém je plánován významný rozvoj podnikatelských aktivit. Žalovaný vždy rozporoval jak samotné vyvlastnění, tak i výši náhrady za vyvlastnění (v tomto řízení předložil znalecký posudek Ing. Radky Honkové určující výši náhrady za vyvlastnění na 9 273 500 Kč). Pokud lze vyjít z náhrady za vyvlastnění přiznané žalovanému rozhodnutím o vyvlastnění, tedy z žalované částky 2 181 500 Kč, tak ke dni zahájení vyvlastňovacího řízení 2. 7. 2010 byl zákonný úrok z prodlení 7,75 % p. a, dvojnásobek

této roční sazby ve smyslu § 254 odst. 5 činí 15,5 % p. a. Z částky 2 181 500 Kč činí 15,5 % úrok z prodlení za dobu od 2. 7. 2010 do 12. 4. 2021 částku 3 648 125,44 Kč. Takový úrok by zaplatil stát daňovému subjektu za exekuci a zadržování částky 2 181 500 Kč za období 2. 7. 2010 až 12. 4. 2021 podle daňového řádu. Vyvlastněním, které je posléze zrušeno, dochází rovněž k omezení a odnětí majetku na určitou dobu, kterou je nutno vyvlastňovanému odpovídajícím způsobem kompenzovat. Žalovaný vyčíslil náhradu za nemajetkovou újmu na částku 2 000 000 Kč, která se mu jeví naprosto přiměřenou. Z uvedených důvodů žalovaný navrhnul zamítnutí žaloby.

5. Soud na základě provedeného dokazování z důkazů předložených žalobcem:
potvrzení o úhradě ze dne 10. 6. 2016, rozhodnutí Krajského úřadu MSK, Odboru územního plánování, stavebního úřadu a kultury ze dne 25. 1. 2017, rozhodnutí MM Ostravy ze dne 1. 3. 2017, přípis – uplatnění nároku na náhradu a jiné újmy - ze dne 21. 2. 2020 vč. protokolu o výsledku ověření datové zprávy, předžalobní výzva ze dne 25. 2. 2020 vč. doručenky do DS, přípis ze dne 28. 2. 2020 – započtení, námitka neplatnosti jednostranného zápočtu ze dne 24. 3. 2020 vč. doručenky do DS, reakce ze dne 25. 3. 2020 na přípis datovaný 24. 3. 2020, daňový doklad č. 201621128 ze dne 2. 12. 2016, plná moc ze dne 14. 1. 2020, námitka neplatnosti jednostranného zápočtu ze dne 18. 5. 2021 vč. doručenky do DS, jednostranný zápočet žalovaného ze dne 16. 4. 2021, usnesení NS ČR ze dne 10. 1. 2014, č. j. 21 Cdo 3393/2013-107, částečný rozsudek VS v Olomouci ze dne 19. 6. 2013, č. j. 1 Co 167/2013-81, rozsudek KS v Ostravě ze dne 15. 3. 2013, č. j. 23 C 33/2012-56, rozsudek VS v Olomouci ze dne 30. 7. 2015, č. j. 5 Co 9/2015-151, rozsudek NS ČR ze dne 16. 11. 2016, č. j. 21 Cdo 5247/2015-172, rozsudek KS v Ostravě ze dne 13. 11. 2014, č. j. 23 C 33/2012-129,
z důkazů předložených žalovaným:
uplatnění nároku na náhradu a jiné újmy ze dne 21. 2. 2020, započtení ze dne 28. 2. 2020 vč. detailů zprávy DS, reakce ze dne 25. 3. 2020 na přípis datovaný 24. 3. 2020 vč. detailu odeslané zprávy do DS, daňový doklad ze dne 2. 12. 2016 č. 201621128, započtení ze dne 16. 4. 2021 vč. detailu odeslané zprávy do DS, výpis z účtu ČSOB, sdělení ze dne 30. 6. 2017, problematické otázky zrušení vyvlastnění dle části šesté vyvlastňovacího zákona, návrh na vklad ze dne 19. 3. 2021, sp. zn. V-5260/2021-807, podklad pro platbu k řízení V-5260/2021-807 ze dne 19. 3. 2021, informace o řízení, kopie kat. mapy, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 21 Cdo 5247/2015-172,
zjistil následující skutkový stav:

Na základě žádosti žalobce podané 2. 7. 2010 bylo rozhodnutím Magistrátu města Opavy ze dne 17. 10. 2011, č. j. MMOP 105488/2011 (dále jen „Rozhodnutí o vyvlastnění“) žalovanému odňato (vyvlastněno) vlastnické právo ke spoluvlastnickému podílu žalovaného o velikosti ½ k pozemkům p. č. xxx, xxx a xxx v obci Ostrava, katastrální území Nová Ves u Ostravy ve prospěch žalobce jako vyvlastnitele. Proti vyvlastnění se žalovaný bránil žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ostravě, pak odvoláním k Vrchnímu soudu v Olomouci a také dovoláním k Nejvyššímu soudu České republiky, a to z důvodu ochrany vlastnického práva soukromoprávního subjektu, kdy tato je jednou z nejdůležitějších úloh právního státu. Nejvyšší soud vyhověl dovolání a uzavřel, že náhrada za vyvlastnění nebyla stanovena správně, nicméně poté došlo ke zrušení vyvlastnění, přičemž výše náhrady za vyvlastnění se již dále meritorně neřešila. Žalovaný dal přednost navrácení vlastnického práva před získáním vyšší než původně přiznané náhrady. V průběhu soudního řízení žalovaný podal žádost o zrušení vyvlastnění a rozhodnutím Magistrátu města Ostravy ze dne 1. 3. 2017, č. j. SMO/050382/17/ÚHAaSŘ/Re (dále „Rozhodnutí o zrušení vyvlastnění“) bylo vysloveno, že Rozhodnutím o vyvlastnění provedené vyvlastnění odnětím vlastnického práva vyvlastňovanému Petru L. jako podílovému spoluvlastníku … ve prospěch vyvlastnitele Statutárního města Ostravy … „se zrušuje“. Magistrát města Ostravy tak podle výroku Rozhodnutí o zrušení vyvlastnění rozhodl o zrušení vyvlastnění. Zrušující rozhodnutí o vyvlastnění založilo mezi stranami práva a povinnosti dle ust. § 26 a násl. zákona o vyvlastnění. Žalovanému byla žalobcem vyplacena dle

§ 10 odst. 1 zákona o vyvlastnění, částka 2 181 500 Kč, a to na podkladě Rozhodnutí Magistrátu města Opavy č. j. MMOP 105488/2011, sp. zn. VYST 22931/2010/Kl, ze dne 17. 10. 2011 (dále jen „rozhodnutí o vyvlastnění"), dne 22. 10. 2015 jako náhrada za vyvlastnění. Předmětem vyvlastnění bylo odnětí vlastnického práva žalovanému jakožto vyvlastňovanému, jako podílovému spoluvlastníku v podílu ideální ½ k celku k pozemkům parc. č. xxx, parc. č. xxx, parc. č. xxx, vše v k. ú. Nová Ves u Ostravy, obec Ostrava. Rozhodnutím Magistrátu města Ostravy, útvaru hlavního architekta a stavebního řádu, jako vyvlastňovacího úřadu, č. j. SMO/050382/17/ÚHAaSŘ/Re, ze dne 1. 3. 2017, které nabylo právní moci dne 19. 3. 2017 (dále „zrušující rozhodnutí"), pak bylo provedené vyvlastnění v rozsahu odnětí vlastnického práva žalovanému jakožto vyvlastňovanému zrušeno. V důsledku zrušujícího rozhodnutí vzniklá zákonná povinnost vyvlastněného dle ust. § 26 odst. 3 zákona o vyvlastnění do 1 měsíce od právní moci zrušujícího rozhodnutí vrátit vyvlastniteli náhradu, která vyvlastněnému byla vyplacena dle § 10 odst. 1 zákona o vyvlastnění, a to výše uvedenou částku ve výši 2 181 500 Kč, nebyla splněna, když žalovaný do 19. 4. 2017, a to do jednoho měsíce od zrušení vyvlastnění nevrátil žalobci částku 2 181 500 Kč. Žalovaný byl naposledy vyzván žalobcem dne 25. 2. 2020 k zaplacením uvedené částky. Dne 21. 2. 2020 uplatnil žalovaný vůči žalobci nárok na náhradu škody a jiné újmy v důsledku zrušení vyvlastnění a vyčíslil částku požadovanou na náklady právního zastoupení v souvislosti s vyvlastněním ve výši 508 200 Kč do 2. 12. 2016 vyúčtované fakturou 201621138 ze dne 2. 12. 2016 a náklady právního zastoupení v souvislosti s vyvlastněním od 2. 12. 2016 dosud nefakturované ve výši 254 100 Kč a náhradu nemajetkové újmy 2 000 000 Kč spočívající v omezení a odnětí vlastnického práva k vyvlastněným pozemkům, kdy vyvlastněný zažíval intenzívní pocit beznaděje, odepření spravedlnosti a nedůvěry ve fungování právního státu. Újma byla zvýšena tím, že se vyvlastňovanému nedočkalo omluvy za zrušené vyvlastnění a také délkou trvání zásahu do jeho vlastnického práva. Dne 28. 2. 2020 adresoval žalovaný žalobci započtení pohledávky, v němž uvedl, že tímto započítává svoji pohledávku za Statutárním městem Ostrava jakožto vyvlastnitele z titulu nároku na náhradu škody a jiné újmy dle § 27 zákona o vyvlastnění specifikovanou v uplatnění nároku na náhradu škody a jiné újmy ze dne 21. 2. 2020 ve výši 2 762 300 Kč proti pohledávce Statutárního města Ostrava za Petrem L. z titulu nároku na vrácení vyplacené náhrady za vyvlastnění provedené Rozhodnutím Magistrátu města Opavy ze dne 17. 10. 2011, č. j. MMOP 105488/2011, které bylo zrušeno, ve výši 2 l81 500 Kč s tím, že započtením se uvedené pohledávky ruší v rozsahu, v jakém se vzájemně kryjí. Žalobce dopisem ze dne 24. 3. 2020 odmítl jednostranný zápočet a neuznal žádnou z uplatněných pohledávek žalovaným z důvodu jejich nedůvodnosti, neurčitosti, a že jsou nejisté jako celek. Žalovaný doložil fakturou č. 201621128 ze dne 2. 12. 2016 vyúčtování právní služby poskytnuté advokátem dle advokátního tarifu v souvislosti s vyvlastněním před správními úřady a soudy na částku 508 200 Kč, kterou zaplatil žalovaný dne 19. 12. 2016 podle výpisu z jeho účtu vedeného u KB, a.s. Dopisem ze dne 16. 4. 2021 žalovaný v rámci započtení upřesnil k započtení svoje pohledávky, a to pohledávku 508 200 Kč z titulu nákladů jeho právního zastoupení a část pohledávky 1 673 300 Kč z celkové uplatněné pohledávky 2 000 000 Kč z titulu nemajetkové újmy. Žalobce žalovanému dopisem ze dne 18. 5. 2021 doplnil, že pohledávka žalovaného je nezpůsobilá k jednostrannému započtení, pokud chybí soupis poskytnutých úkonů nebo smlouva o smluvním zastoupení, a to k nároku 508 200 Kč, k nároku 2 000 000 Kč pak, že absentují okolnosti a hlediska vedoucí ke stanovení nemajetkové újmy.

6. Doplněným dokazováním, a to znaleckým posudkem vypracovaným Znaleckým a oceňovacím institutem, s.r.o. ze dne 27. 2. 2024, č. 0461170/2023, soud zjistil mimo jiné na straně 15 bodu A3, ad3), že předmětné pozemky parc. č. xxx, xxx a xxx v k. ú. Nová Ves u Ostravy byly na základě kupní smlouvy ze dne 1. 4. 2021 prodány za cenu 21 148 750 Kč, byť znalcem stanovená cena za m^2 činila 883 Kč. Dále na straně 31 z bodu A zjištěno, že obvyklá cena v rozpětí let 2010 až 2021 se pohybovala mezi 900 000 Kč až 2 100 000 Kč, z bodu B bylo zjištěno, že obvyklá cena nájemného z uvedených pozemků činila 10 000 Kč ročně. Stejný je i závěr znaleckého posudku k obvyklé ceně spoluvlastnického podílu o velikosti ½ uvedených pozemků mezi lety 2010 až 2021

v rozmezí od 900 000 Kč do 2 100 000 Kč, jakož i obvyklá cena nájemného z nich 10 000 Kč za období od 2. 7. 2010 do 13. 4. 2021.

7. Podle **§ 26 odst. 1 zák. č. 184/2006 Sb.** o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění) v účinném znění nezaplatil-li vyvlastnitel vyvlastňovanému náhradu za vyvlastnění do uplynutí 30 dnů ode dne uplynutí lhůty určené podle § 24 odst. 4 písm. a) nebo b) nebo nezahájil-li vyvlastnitel uskutečňování účelu vyvlastnění ve lhůtě určené podle § 24 odst. 3 písm. c) nebo prodloužené podle § 25 odst. 6, popřípadě bylo-li ještě před uplynutím této lhůty zrušeno nebo pozbylo platnosti územní rozhodnutí určující využití pozemku nebo stavby pro daný účel, vyvlastňovací úřad na žádost vyvlastňovaného rozhodne, že provedené vyvlastnění se zrušuje.

8. Podle **§ 26 odst. 3 zák. č. 184/2006 Sb.** o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění) v účinném znění vyvlastňovaný je povinen do 1 měsíce od právní moci rozhodnutí vydaného podle odstavce 1 vrátit vyvlastniteli náhrady, které vyplatil podle § 10 odst. 1; podle § 10 odst. 2 ve výši, která dosud nebyla vyvlastňovaným skutečně vynaložena. Byla-li vyvlastňovanému poskytnuta náhrada podle § 11, přechází dnem právní moci rozhodnutí vydaného podle odstavce 1 poskytnutý jiný pozemek nebo stavba zpět do vlastnictví vyvlastnitele.

9. Podle **§ 27 zák. č. 184/2006 Sb.** o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění) v účinném znění bylo-li vyvlastnění postupem podle § 26 odst. 1 zrušeno, je vyvlastnitel povinen nahradit vyvlastňovanému škodu a jinou újmu, která mu vznikla v souvislosti s vyvlastněním, ledaže by ke škodě nebo jiné újmě došlo i jinak.

10. Podle **§ 617 odst. 2 o. z.** i po uplynutí promlčecí lhůty se strana může dovolat svého práva při započtení, pokud mohlo být k započtení přistoupeno kdykoli před uplynutím promlčecí lhůty.

11. Podle **§ 1987 odst. 1 a 2 o. z.** k započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem. Pohledávka nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není.

12. Podle **§ 1989 odst. 1 o. z.** promlčení pohledávky započtení nebrání, nastalo-li po době, kdy se pohledávky staly způsobilými k započtení.

13. Soud uzavřel, že žalovaný byl zásadně omezen a posléze zbaven svých vlastnických práv v době od 2. 7. 2010 až do uvedení do původního stavu, ke kterému došlo až 13. 4. 2021, kdy se žalovaný musel postarat sám o svůj zpětný zápis do katastru nemovitostí, který žalobce odmítal provést s argumentací, že takovou zákonnou povinnost nemá. Tento jeho akt dále prohloubil újmu, kterou žalovaný utrpěl. Je zřejmé, že žalobci sice vznikl nárok ve smyslu § 26 odst. 3 zákona o vyvlastnění, byť žalovaný polemizoval s myšlenkou, že snad nebylo vyvlastnění zrušeno řádně, ale soud je vázán podle § 135 o. s. ř. rozhodnutími příslušných orgánů o vyvlastnění a následně o obnovení vlastnického práva vyvlastňovaného dovršeného jeho vkladem do katastru nemovitostí, a to na vrácení náhrady, která vyvlastněnému byla vyplacena dle § 10 odst. 1 zákona o vyvlastnění ve výši 2 181 500 Kč do jednoho měsíce od zrušení vyvlastnění žalobci. Soud má ale za to, že pohledávka žalobce zanikla započtením jednak žalovaným doloženou platbou za právní služby dle faktury č. 201621128 ze dne 2. 12. 2016 týkající se vyúčtování právní služby poskytnuté advokátem dle advokátního tarifu v souvislosti s řízením o vyvlastněním před správními úřady a soudy v částce 508 200 Kč, ale také nárokem žalovaného v rámci nemajetkové újmy požadované ve výši 2 000 000 Kč. Je zřejmé z dokazování, že žalovaný požadoval uvedené dílčí nároky po žalobci uhradit 26. 6. 2020. S ohledem na ukončení odnětí vlastnického práva žalovaného k předmětným pozemkům k datu 13. 4. 2021 lze marně usuzovat o promlčení nároku žalovaného. Rekapitulací již uvedeného shora totiž žalobce dopisem ze dne 24. 3. 2020 odmítl jednostranný zápočet a neuznal žádnou z uplatněných pohledávek žalovaným z důvodu jejich nedůvodnosti, neurčitosti, a že jsou nejisté jako celek, ovšem žalovaný doložil fakturou č. 201621128 ze dne 2. 12. 2016 vyúčtování právní služby poskytnuté advokátem dle advokátního tarifu v souvislosti s vyvlastněním před správními

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Manderlová.

úřady a soudy na částku 508 200 Kč, kterou zaplatil žalovaný dne 19. 12. 2016 podle výpisu z jeho účtu vedeného u KB, a.s. Dopisem ze dne 16. 4. 2021 žalovaný v rámci započtení upřesnil k započtení svoje pohledávky, a to pohledávku 508 200 Kč z titulu nákladů jeho právního zastoupení a část pohledávky 1 673 300 Kč z celkové uplatněné pohledávky 2 000 000 Kč z titulu nemajetkové újmy. I v případě promlčení aktivních pohledávek nakonec nelze vyloučit možnost započtení těchto pohledávek za situace, kdy promlčení pohledávky započtení nebrání, nastalo-li po době, kdy se pohledávky staly způsobilými započtení. Právní jednání žalovaného směřující k započtení adresované žalobci ze dne 28. 2. 2020 ve spojení s dopisem ze dne 25. 3. 2020 způsobilo žalovaným zamýšlený právní následek, tedy zánik žalované pohledávky v plném rozsahu, vzhledem k námitkám žalobce proti započtení žalovaný za účelem vyloučení jakýchkoliv případných pochybností provedl dne 16. 4. 2021 další kompenzační úkon – započtení, které zaslal téhož dne žalobci datovou schránkou. Soud se zabýval tím, zda pohledávky účastníků se střetly a lze je započíst, a jestli v důsledku provedeného započtení došlo k zániku střetnuvších se pohledávek. Je podstatné, že pohledávky byly určité a likvidní, a bylo možné pohledávku jednostranně započíst, což žalovaný prokázal, že jeho pohledávky jsou likvidní, že je co do základu i výše prokázal. Velký senát Nejvyššího soudu v rozsudku ze dne 9. 9. 2020, sp. zn. 31 Cdo 684/2020, dospěl k závěru, že o nejistou nebo neurčitou pohledávku se nejedná jen proto, že ji dlužník neuznává nebo že je sporná (nejednoznačná) její právní kvalifikace, musí zde být objektivní nejistota, zda pohledávka vznikla a z jakého důvodu, popřípadě, zda je splatná, kdo je jejím věřitelem a dlužníkem, jaká je její výše a podobně. V projednávané věci ale taková objektivní nejistota není, neboť nelze pochybovat o vzniku, právním důvodu, splatnosti a konečně i výši pohledávek žalovaného jako věřitele za žalobcem jako dlužníkem použitých k započtení, které jsou opřeny o jasný skutkový základ a existující zákonný důvod (§ 27 zákona o vyvlastnění) a byly vůči žalobci řádně zesplatněny výzvou k plnění. Velký senát Nejvyššího soudu dospěl rovněž k závěru, že vzniknou-li pasivní i aktivní pohledávka ze stejného právního vztahu odpovídá poctivému a spravedlivému uspořádání vztahu, aby byly tyto pohledávky vůči sobě vzájemně započitatelné. To přesně dopadá na projednávaný spor účastníků, v němž jde o vypořádání vzájemných nároků podle zákona o vyvlastnění. Soud uzavřel, že již prvním započtením vzájemné pohledávky zanikly, ale z opatrnosti žalovaný provedl druhé započtení. K otázce kompenzibility lze uvést, že je nepochybné, že oba zápočty, první ze dne 28. 2. 2020 a i druhý 16. 4. 2021, jsou tomu způsobilé, žalovanému v souladu s ust. § 27 vyvlastňovacího zákona vznikl nárok jak na skutečnou škodu, která mu vznikla, tak na jinou újmu v podobě nemajetkové újmy. Pokud se týká pohledávky za právní zastoupení, je nepochybné, že žalovaný byl ve vyvlastňovacím řízení zastoupen advokátem, tato skutečnost nebyla ze strany žalobce v průběhu řízení zpochybňována a vyplývá i z rozhodnutí v rámci správních řízení. V souvislosti se zastoupením vznikly žalovanému náklady, které představují skutečnou škodu 508 200 Kč, která byla žalovaným uhrazena dne 19. 12. 2016 s ohledem na dobu zastupování, počet nezbytných úkonů v rámci řízení před několika správními orgány a třemi stupni soudů, a to v souladu s vyhl. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Žalovaný doložil, že mu vznikla škoda a v jaké výši, že tato byla v příčinné souvislosti se zrušením vyvlastňovacího rozhodnutí. Započtení bylo směřováno vůči existujícímu nároku žalobce plynoucího z vrácení vyplacené náhrady za vyvlastnění. Náhradu nemajetkové újmy spočívající v omezení a posléze odnětí vlastnického práva k pozemkům, které započalo již zahájením vyvlastňovacího řízení 2. 7. 2010 v důsledku poznámky zahájeného vyvlastňovacího řízení v katastru nemovitostí a zákazu nakládat s pozemky – zákazu převodu, pronájmu nebo jiného zatížení ve smyslu § 19 zákona o vyvlastnění, což žalovaný vnímal jako nedůvodný, zbytečný a neoprávněný zásah do jeho vlastnického práva chráněného Úmluvou i Listinou základních práv a svobod, když proti zásahu do vlastnického práva se žalovaný úspěšně bránil až u Nejvyššího soudu České republiky, který vyhověl jeho dovolání. V souvislosti s tímto objektivním zásahem žalovaný zažíval intenzívní pocit beznaděje, odepření spravedlnosti a nedůvěry ve fungování právního státu a právem jej považoval za křivdu, kterou je třeba odčinit. Lze přitakat žalovanému, že jeho újma se zvýšila i tím, že se mu

nedostalo omluvy za zrušené vyvlastnění, a také délkou trvání zásahu do jeho vlastnického práva až do 13. 4. 2021. Zásah do vlastnického práva žalovaného trval 128 měsíců. Žalovaný nakonec sám inicioval zápis svého vlastnického práva v katastru nemovitostí. Nemajetkovou újmu požadovanou žalovaným jako zadostiučinění v penězích ve výši 2 mil. Kč soud považuje za vzhledem k intenzitě zásahu za přiměřenou, když vlastnické právo je jedním ze základních práv, na kterém je postaven demokratický právní stát. Za nemajetkovou újmu je v obecném pojetí možné považovat jakoukoliv újmu, která pro poškozeného neznamená přímou ztrátu na majetku, typicky se jedná o zásahy do zdraví, svobody, cti, soukromí, do práva na spravedlivý proces a v neposlední řadě i do vlastnictví. V této věci žalovaný v uplatnění nároku na náhradu škody a jiné újmy ze dne 21. 2. 2020 i ve vyjádření k žalobě ze dne 9. 6. 2020 řádně tvrdil nemajetkovou újmu a žalobce z podstaty zásahu do vlastnického práva žalovaného nemůže toto tvrzení o nemajetkové újmě úspěšně popřít. Žalobce ve svých podáních ani nemajetkovou újmu žalovaného nepopíral, pouze ji bagatelizoval. Intenzivní pocit beznaděje, odepření spravedlnosti a silné nedůvěry ve fungování právního státu je třeba chápat jako psychickou kategorii, jejíž hloubka a rozsah jsou coby rozhodné skutečnosti obtížně prokazatelné, a proto soud vzal v úvahu zejména objektivně zjistitelné skutečnosti, a to povahu zásahu, délku zásahu a hodnotu práva dotčeného zásahem. Významnými okolnostmi pro rozhodnutí o výši nemajetkové újmy na straně žalobce jsou takové, že za deset let, kdy se stal žalobce podílovým vlastníkem předmětných pozemků, nerealizoval svůj záměr, pročež došlo k obnovení vlastnického práva žalovanému. Lze říci, že žalobce usiloval o vyvlastnění, ale v zákonné lhůtě jej nezužitkoval, a proto lze mít za to, že zásah do vlastnického práva žalovaného byl zbytečný. Dalšími významnými okolnostmi pro rozhodnutí o výši nemajetkové újmy na straně žalovaného je již samotná délka rozhodného protiprávního období, tedy délka zásahu do vlastnického práva žalovaného dosahující 128 měsíců, což výrazně zvyšuje intenzitu nemajetkové újmy žalovaného v tomto konkrétním případě. Pro intenzitu újmy je relevantní, že předmětné nemovitosti představovaly významný majetek žalovaného, neboť jde o naprosto strategické pozemky pro rozvoj Ostravy v oblasti Mariánských Hor a Hulváků, které se nacházejí při sjezdu z klíčové ostravské komunikace Mariánskohorská u kruhového objezdu propojujícího silnice 470 a 647, když jde o stěžejní přístup k území v blízkosti centra Ostravy, na kterém je plánován významný rozvoj podnikatelských aktivit. Je zřejmé, že nelze zaměňovat náhradu nemajetkové a majetkové újmy, ovšem v poměrech projednávané věci se nutně náhrada nemajetkové újmy musí odvíjet od ceny (hodnoty) nemovitých věcí, které byly předmětem vyvlastňovacího řízení (čím větší postižený majetek, tím větší újma). Výši přiměřeného zadostiučinění v penězích stanovenou na 2 mil. Kč nelze považovat vzhledem ke zjištěným konkrétním okolnostem případu za zjevně nepřiměřenou, navíc v rámci kompenzace žalovaný operuje toliko s částkou 1 673 300 Kč. Pokud jde o tržní cenu spoluvlastnického podílu žalovaného na předmětných pozemcích, tuto objektivně určil trh, znalecký posudek k určení tržní ceny neřekl soudu víc než konkrétní uskutečněný obchod, jak je zřejmé i z kupní smlouvy ze dne 1. 4. 2021. Žalovaný předmětné pozemky prodal za cenu 21 148 750 Kč, což je částka, za kterou prodal pozemky jím výlučně vlastněné a spoluvlastněné v katastrálním území Nová Ves u Ostravy kupujícímu Aloisi H. uvedenou kupní smlouvou. Ostatně na ni odkazuje i znalecký posudek jako na zdroj v rámci srovnávací metody výpočtu tržní ceny. Žalovaný kupní smlouvou převáděl soubor pozemků v katastrálním území Nová Ves u Ostravy, když předmětné vyvlastněné pozemky byly pro obchod strategické, jestliže umožňují přístup do lokality z veřejné komunikace v souladu s územním plánem a ostatní pozemky a bez předmětných vyvlastněných pozemků by nebyly reálně využitelné pro jakékoliv komerční aktivity v lokalitě. Vyvlastnění blokovalo převod všech pozemků na nového vlastníka, k převodu souboru pozemků v katastrálním území Nová Ves u Ostravy došlo až po opětovném získání dispozičních práv k předmětným vyvlastněným pozemkům žalovaným. Žalovaný nemohl celých 128 měsíců odnětí vlastnických práv svobodně disponovat majetkem o hodnotě přesahující 21 mil. Kč, takže za tento následek objektivně odpovídá žalobce. Znalecký posudek pro rozhodnutí soudu nebyl významný, protože pracoval s jinými nesourodými převody nemovitostí. Soud si je vědom toho,

že judikatura ke stanovení výše náhrady nemajetkové újmy pro případ zrušeného vyvlastnění neexistuje, a proto je namístě vycházet z ustálené rozhodovací praxe Ústavního soudu a Nejvyššího soudu k funkcím náhrady nemajetkové újmy v českém právním řádu. Ustálená judikatura hovoří o čtyřech funkcích, a to kompenzační, satisfakční, preventivní a sankční. Pokud jde o kompenzační funkci, je nezbytné, aby náhrada nemajetkové újmy plně kompenzovala duševní útrapy vyvolané prokázaným zásahem do vlastnického práva žalovaného. Lze uzavřít, že žalovaný nemohl celých 128 měsíců odnětí vlastnických práv svobodně disponovat majetkem o hodnotě přesahující 21 mil. Kč. Pokud jde o satisfakční funkci, je žádoucí, aby náhrada nemajetkové újmy poskytla žalovanému zadostiučinění nad rámec prosté plné kompenzace duševních útrap. Žalovanému se musí dostat plnění, které bude odrážet skutečnost, že za své vlastnické právo nebojoval marně, že právní stát je na jeho straně. Pokud jde o preventivní funkci, musí výše náhrady nemajetkové újmy působit tak aby generálně i individuálně odrazovala od zásahů do vlastnických práv chráněných ústavním pořádkem České republiky. Každý případný vyvlastnitel včetně žalobce si musí uvědomit význam vlastnického práva pro svobodnou společnost a musí si velmi pečlivě rozmýšlet, za jakých podmínek zvolí tu nejrazantnější formu zásahu do vlastnického práva, kterou vyvlastnění majetku nepochybně je. Nakonec pokud pak jde o sankční funkci, je třeba přiznáním nemajetkové újmy sledovat i potrestání toho, kdo do vlastnického práva zasáhl, zde žalobce jakožto vyvlastnitele ve vyvlastňovacím řízení. Vyvlastnitel zasáhl do pokojného stavu a zásah trval dlouhou dobu, což nelze přejít konstatováním, že byl nakonec obnoven původní stav. Bez určitého trestu nemůže přijít uvědomění si a plné pochopení pochybení na straně žalobce, což koresponduje s tím, jak se žalobce negativně postavil k podání návrhu katastrálnímu úřadu ohledně obnovení původního zápisu vlastnictví žalovaného po zrušení vyvlastnění. Nelze však odhlédnout od toho, že přiznaná výše náhrady nemajetkové újmy musí být proporcionální v porovnání s jinými náhradami nemajetkové újmy poskytovanými podle norem právního řádu České republiky, jestliže náhrada nemajetkové újmy shora popsanými funkcemi chrání tři skupiny subjektivních práv, a to práva osobní (život, zdraví, svoboda), osobnostní (čest, důstojnost, soukromí) a ostatní. Vlastnické právo jakožto právním státem ústavně zaručené základní právo patřící do třetí skupiny stojí v hierarchii chráněných práv spolu s právem na život a svobodu na naprosto nejvyšší úrovni. V této souvislosti je třeba zmínit rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2022 sp. zn. 29 Cdo 2654/2020, který mimo jiné uvádí, že při stanovení výše peněžité náhrady nemajetkové újmy je třeba vzít v potaz hierarchii chráněných práv. Soud proto dovodil, že je žaloba nedůvodná a zamítnul ji.

14. Pokud se týká návrhu žalobce na vypracování psychologického znaleckého posudku k osobě žalovaného, tak žalovanému vznikl nárok na náhradu nemajetkové újmy, přičemž výše této náhrady se odvíjí od intenzity zásahu do základního práva na vlastnictví majetku a výši přiměřeného zadostiučinění, a proto není logicky reálně možné posoudit psychické rozpoložení žalovaného v každém okamžiku zásahu do jeho základního vlastnického práva, proto soud tento znalecký posud nepřipustil.

15. Podle **§ 142 odst. 1 o. s. ř.** soud rozhodl o nákladech řízení podle úspěšnosti ve sporu, neúspěšný žalobce je povinen zaplatit žalovanému k rukám jeho zástupce na náhradu nákladů řízení částku 231 061,60 Kč. V této částce je zahrnuta odměna advokáta za 11 úkonů právní služby (převzetí věci, sepis vyjádření k žalobě ze dne ze dne 9. 6. 2020, podání ve věci 13. 4. 2021 a 24. 5. 2012 jako jeden úkon, účast u jednání soudu dne 13. 4. 2021 a dne 10. 6. 2021, vyjádření k odvolání, účast u jednání soudu dne 11. 4. 2023, vyjádření ve věci dne 24. 4. 2023, 22. 3. 2024, 8. 7. 2024, účast u jednání soudu dne 8. 8. 2024) po 17 060 Kč dle § 7 bodu 6 vyhl. č. 177/1996 Sb., 11 režijních paušálů po 300 Kč dle § 13 odst. 3 cit. vyhl., celkem 190 960 Kč zvýšených dle § 137 odst. 3 o. s. ř. o 21 % DPH o 40 101,60 Kč, což činí 231 061,60 Kč.

16. Podle **§ 148 odst. 1 o. s. ř.** je neúspěšný žalobce povinen zaplatit České republice na účet soud na náhradu nákladů řízení státu částku 1 017,70 Kč za vypracovaný znalecký posudek za 21 017,70 Kč,

který byl uhrazen ze zálohy zaplacené žalobcem ve výši 20 000 Kč, pročež zbývá doplatit právě částku 1 017,70 Kč.

Poučení:

Proti rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí ke Krajskému soudu v Ostravě, prostřednictvím podepsaného soudu, písemně, dvojmo.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Opava 13. srpna 2024

Mgr. Vítězslav Špalek v. r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Manderlová.